

Tirsdag den 30. august 2016

Kl. 10.30-13.00

DB, Farvergade 27 D, 2. sal, København
Mødet afsluttes med en let frokost.

Deltagere:

Sven Bertelsen
Ulla Dræbye
Lars Bornæs
Helle Barth (afbud)
Pia Henriette Friis
Knud N. Mathiesen (afbud)
Maria Sjøblom
Hanne M. Sørensen
Dan Skjerning (formand)
Michel Steen-Hansen (sekretær)

Dagsorden

1. Godkendelse af dagsorden og referat

Sagsfremstilling

Sidste møde blev afholdt tirsdag den 2. februar 2016 fra kl. 11-13.30

[Referat](#) af møde.

Bilag: [Digitale Strategier](#) og [DB informationsundervisning i en global virksomhed](#)

Indstilling

Indstilles til godkendelse.

Afgørelse

Godkendt.

2. Folkebibliotekernes rolle i Digital Dannelse

Oplæg fra KIRSTEN DROTNER, professor, dr. Phil

Baggrunden for hendes oplæg er kronik i [Politiken](#) i starten af august: ”Digital dannelse er mere end beskyttelse”. Hun mener, at vi mangler at forstå, at digital dannelse grundlæggende er et spørgsmål om børns og unges ytringsfrihed.

Derfor har vi bedt hende komme med oplæg til hvilken rolle biblioteket kunne spille i at skabe digital dannelse for børn og unge.

Hun har en vigtig pointe i at ”I dag er det relevant at lægge vægt på digital dannelse, fordi digitale medier er afgørende for, at almen dannelse overhovedet bliver til. Men vi mangler i høj grad at udvikle børns og unges digitale dannelse som andet og mere end ’netikette’, søge information på nettet og få pjecer om cybersikkerhed”.

”Først og fremmest skal man jo kunne bruge de redskaber, der skal til for at ytre sig, hvad

enten der er tale om at bruge ord, tekst, tal eller billeder. Vi prioriterer med rette at lære børn at læse, skrive og regne, det vil sige at bruge tekst og tal. Især at kunne skrive og regne er afgørende for ytringsfriheden.

For kan man læse, kan man forholde sig til, hvad andre mener. Men kan man også skrive, kan man give sine tanker og idéer form, så man kan dele dem med andre. Det gælder, når man giver drømme og forslag form, men også når man kritiserer, og når man giver hadet form, for sådan er det jo med ytringsfrihed inden for lovens rammer.

Det er derfor heller ikke uden grund, at de første skolepionerer ofte diskuterede, om det nu også var en god idé at bruge penge på at lære bønderbørnene at skrive. For ytringens redskaber kan ikke kontrolleres så let som læsningens.

I dag skulle vi måske tale om 'den digitale blyant'. For børn og unge skal kunne håndtere komplekse digitale redskaber for at bruge deres ytringsfrihed nu og fremover: De skal selv kunne skabe billeder og lyd i samspil med tekst og tale.”

Læs hele [kronikken](#)

I forlængelse af oplægget lægges op til en drøftelse af hvordan udvalget kan skabe en proces eller model for, hvordan bibliotekerne kan være et naturligt omdrejningspunkt når kommunerne udarbejder digitale læringsstrategier.

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

Det blev aftalt at gå videre med at skabe en model for, hvordan man får bibliotekerne til at være en naturlig del af både de kommunale digitale-/læringsstrategier. Herunder at skabe et fokus på "digital dannelse" og borgernes mulighed for deltagelse, når stadig mere service, information, nyheder, samtale og kommunikation m.m. er digital.

Der sigtes mod at skabe en konference om emnet, hvor der forinden udarbejdes et oplæg om modeller for digital dannelse i kommunale digitale strategier

I udvalgets drøftelse var særlig fokus på en dansk biblioteksdidaktik, hvor bibliotekerne i læringssammenhæng har noget specielt at byde på. Derfor bør der også i det videre arbejde være fokus på dette med udgangspunkt i denne oplæg fra Silkeborg Kommune (her i første udgave) <http://viewer.doomags.com/14456>

Udvalget enedes om, at der i første omgang skal laves en ressource og eksempelliste. Hvert enkelt medlem sender mail til Michel Steen-Hansen, med eksempler og kort beskrivelse eller link til dem, samt personer der kunne være interessante at inddrage i konference eller arbejdet med modeller.

Herefter udsendes en bearbejdet liste og der nedsættes en arbejdsgruppe, der arbejder med model og oplæg til konference.

- endvidere henledes opmærksomheden på at DB er med til at skabe et Folkeråd om Digital Dannelse på Røding Højskole den 30-11-2016 – sæt kryds i kalenderen.

3. Den Åbne skole

KL har i maj/juni 2016 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt de

kommunale forvaltninger om omstillingen til en ny skole. Se [mere](#) eller læs hele undersøgelsen [Resultater af KL-undersøgelse om omstillingen til en ny skole, forår 2016](#)

Alle 98 kommuner har svaret. Temaerne for undersøgelsen er:

- Udvikling af en varieret og motiverende skoledag
- Digital understøttelse af arbejdet med læring
- Undervisning af nytilkomne børn og unge med flygtningebaggrund
- Den lokale dialog med DLF og dialogen mellem ledere og lærere.

KL har udsendt pressemeddelelse om undersøgelsen, hvor de bl.a. skriver:

”Også samarbejdet om åben skole er i god udvikling, selvom undersøgelsen viser, at der stadig er udfordringer med at få skabt et godt samarbejde med nogle af de nye aktører i skolen.

Det er positivt, at kommunerne generelt vurderer, at samarbejdet om den åbne skole i dag fungerer betydeligt bedre, end for et år siden. Dengang vurderede 26 kommuner, at indsatsen var i god udvikling.

I dag er det 51. Når vi kigger lidt nærmere på resultaterne, bliver det tydeligt, at samarbejdet med ungdomsskoler og musikskoler går betydelig bedre end samarbejdet med fx virksomheder og foreninger. Derfor vil vi fra KL’s side have særligt fokus på at understøtte dialogen og samarbejdet med netop de eksterne aktører – og selvfølgelig også på at få de sidste skoler med” siger Mee Allerslev, formand for KL’s Børne- og Kulturudvalg.

Karakteristisk nok er biblioteker ikke nævnt i undersøgelsen, på trods af den store indsats som bibliotekerne yder ude i kommunerne.

Som inspiration til drøftelsen er her link til bibliotekernes tilbud til skolerne i [Aarhus](#), [Veile](#) og [Gentofte](#)

Indstilling

Sagen drøftes med henblik på at øge kommunernes og KL’s opmærksomhed på bibliotekernes rolle i Den Åbne Skole.

Afgørelse

Formanden for udvalget, vil sammen med formanden for DB rette henvendelse til formanden for KL’s børne- og Kulturudvalg – Anne Mee Allerslev om at skabe et samarbejde om folkebibliotekernes samarbejde med folkeskolen, samt hvordan man synliggør tilbud og får skabt ressourcemodeller, der understøtter samarbejderne i de enkelte kommuner. KL og DB kan evt. i samarbejde skabe den konference som omtalt i pkt. 2.

4. Bibliotekssektoren og læring

Sagsfremstilling

På sidste møde vedtog udvalget at de ville følge [Biblioteksparaplyen](#)s arbejde med læring som tema, med henblik på hvordan man kunne lave et fælles projekt – hvor man sætter fokus på den specielle form for læring der foregår i bibliotekerne, og som bibliotekerne kan understøtte i mange sammenhænge.

DB og BF har lavet en undersøgelse af hvor mange og hvilke aktiviteter de danske folkebiblioteker har i forhold til flygtninge, som viser at over 80 % planlægger eller har specielle aktiviteter målrettet denne gruppe. Se mere [her](#).

DB er også i gang med en større effektmåling blandt mennesker med anden etnisk herkomst, hvor de første resultater bl.a. viser at:

- Biblioteket understøtter uddannelse – særligt hos indvandrere og efterkommere
- Indvandrere og efterkommere oplever i højere grad end danskere at blive en del af et fællesskab på biblioteket
- Mønsterbrydere i højere grad oplever, at biblioteker får folk til at læse mere og
- Mønsterbrydere i lidt højere grad end andre har benyttet biblioteker som barn og ung

I biblioteksrapporten arbejder man på efterårets møde med at skabe et projekt (eller flere) der samler gode eksempler – og få fortalt om dem. Samt at dykke dybere i undersøgelser (eller opsamle forskning) om hvilke aktiviteter der virker integrationsfremmende med henblik på at øge disse aktiviteter. Er det f.eks. materialer, aktiviteter eller personalekompetencer. Herunder en afklaring om hvad integrationsbegrebet indeholder.

På mødet vil direktøren orientere om idéerne og biblioteksforeningens undersøgelser, specielt med fokus på læring, samt lægge op til drøftelse af hvordan udvalget kan og skal involveres i paraplyens projekter.

Indstilling

Fremtidige tiltag i samarbejde med Biblioteksrapporten drøftes.

Afgørelse

Sagen drøftet med ønske om, fortsat at blive orienteret om paraplyens arbejde i det omfang der arbejdes med projekter, der har relevans for udvalget.

Siden sidst har paraplyens fokus været på fælles tiltag mellem BF, BCF, DB, Slots- og Kulturstyrelsen og Statsbiblioteket om at fremme bibliotekernes rolle i integration.

Der er igangsat en opsamling - gode eksempler fra biblioteks integrationsprojekter – gode eksempler – gerne suppleret med fortællinger fra projekter, der har ført til nogle som er kommet i arbejde. Statsbiblioteket koordinerer opsamlingen – Kulturstyrelsen samler op fra deres integrationskonferencen 27. september.

Herefter laver DB og statsbiblioteket en bearbejdning af det opsamlede, som samles og der laves en formidlingsform.

Herefter laver vi et projektoplæg til næste møde i kredsen – om sprogcafe konceptudvikling – ud fra styrelsens oplæg til SATS pulje.

5. Børns sprog og læsning – i dagtilbuddet – opfølgning på workshop

Siden sidste møde har udvalget stået for workshop på Det Bibliotekspolitiske Topmøde i Horsens.

Endvidere er der administrativt arbejdet videre med dette, hvor der er lavet oplæg til workshop på DB's Bibliotekspolitiske Topmøde i Horsens.

Workshop 1: Sprogrigt miljø til børn – biblioteket som aktiv spiller

Fredag 15. april - 11:15 - 12:15

Sprog og læsning er indgangen til kultur, sociale fællesskaber og kundskab. Læsning fremstår som den mest afgørende færdighed ift. videre læring hos børn, unge og voksne. Samfundsøkonomisk er det rentabelt med en tidlig indsats. Men hvilken rolle skal bibliotekerne spille? Hvordan kan vi påvirke børns sprogfærdigheder i dagtilbuddet og hvordan kan vi dokumentere at det faktisk virker?

Oplæg fra dagtilbudschef i Horsens Anne Bust og børnebibliotekarerne Linda Hedegaard Christensen og Marianne Bjergø om kommunens strategi for børns sprogudvikling og erfaringer med aktiviteter, der understøtter dette.

Fra Aalborg laves praktisk intro til Sprogfitness som er et koncept udviklet til 0. klasser og børnehavernes skolegrupper, der har til formål at styrke børnenes sproglige færdigheder ved at etablere en årlig sprogfitnessdag.

Oplæggene fra workshoppen kan ses her "Sprogligt miljø til børn - biblioteket som aktiv spiller" [Bjergø og Hedegaard](#) | [Bust](#)

På mødet vil formanden lægge op til drøftelse af workshoppen, og om der skal følges op med flere aktiviteter.

DB har også gennemført en mindre undersøgelse af bibliotekernes førskoletilbud, som udvalget vedtog på sidste møde. Direktøren har vurderet at undersøgelsens resultater ikke egnede sig som udgangspunkt for en pjece som udvalget ellers også vedtog.

På mødet vil direktøren orientere om undersøgelsen, hvor 55 kommuner har svaret.

Bibliotekets indsats overfor førskolebørn generelt

Har biblioteket særlige tilbud for børn i førskolealderen (dagpleje, vuggestue, børnehave, børnehaveklasse)	Antal
Ja	42
Nej	13
Total	55

Hvis Ja, hvilke tilbud til førskolebørn ?

Hvilke tilbud har biblioteket til førskolebørn?	Antal
Bogpakke til familien i hjemmet	16
Anden opsøgende aktivitet overfor småbørnsfamilier	18
Højtlesning på biblioteket	24
Teater på biblioteket	31
Rytmik/musik på biblioteket	26
Samarbejder med uddannelsesinstitutioner/UC-børnehavecetre	16
Samarbejder med børneinstitutioner	40
Andet	19

Indstilling

Sagens drøftes med henblik på at vurdere hvilke tiltag, der skal arbejdes videre med.

Afgørelse

Der skal fortsat arbejdes med sproglig udvikling til førskolebørn som indsatsområde – men punktet udsættes og sættes på som tema på møde næste år evt. i forbindelse med de større kampagner DB har i støbeskeen, og som vil blive præsenteret på repræsentantskabsmødet den 18. november 2016.

6. BogForum

Sagsfremstilling

På sidste møde vedtog udvalget at arbejde videre med ideen om at lave et arrangement på BogForum i Bellacentret som i år afholdes den 11. til 13. november.

På mødet lægges op til en drøftelse af indhold og form.

F.eks. om vi skal arbejde på et temamøde på tværs af DB's udvalg som sidste år, og så deltage med debatter på DB stand. Hvilket tema og hvilke eksterne oplæg man kunne forestille sig.

Programmet for BogForum er endnu ikke færdiggjort, men DB's arbejdsgruppen har flere debatter på plads. f.eks.

Kl. 15:15-15.45

Bibliotekets ny fortælling: Papirbog eller e-bog? En 'duel' på ord mellem kulturminister Bertel Haarder, forfatter Merete Pryds Helle og DB's fmd. Steen B Andersen

Læs også artiklen: [Bogforum 2015 slog sidste års rekord](#)

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

Udvalget besluttet ikke at lave temamøde på årets bogforum, men i stedet opfordre til at komme til de politiske debatter, som vil foregå på Danmarks Bibliotekers scene den 11. november – eller nogle af de mere faglig/politiske der vil udfolde sig den 12. og 13. november. Billetter vil blive tilsendt til de medlemmer der ønsker det.

7. Vidensprojekt: En generation af stærke læsere – greb til læselyst

Sagsfremstilling

Tænketanken har i samarbejde med afdelingen Bibliotekssamarbejde ved Københavns Biblioteker og de 6 CB biblioteker som projektpartnere ansøgt Slots- og Kulturstyrelsen om ca. 1 mio. til projektet "En generation af stærke læsere – greb til læselyst".

Slots- og Kulturstyrelsen har imødekommet ansøgningen og projektet igangsættes efter sommerferien.

Projektet kort fortalt:

I en tid hvor folkebibliotekernes opgaver og roller drøftes intenst, er der bred enighed om, at styrkelsen af børns fritidslæsning er en kerneopgave. Det er på dette område, at bibliotekerne kan gøre den største samfundsøkonomiske forskel. I en kompleks medievirkelighed, hvor næsten alle børn har deres eget digitale devise døgnnet rundt og skal

agere kompetent på mange forskellige platforme, har lystlæsningen helt andre og udfordrende betingelser end for blot fem år siden.

Derfor er der brug for ny kvantitativ og kvalitativ viden om, hvad der stimulerer børns læselyst anno 2016. Hvad siger børnene selv? Hvad skal der til, for at bibliotekerne fortsat kan understøtte børns fritidslæsning på virkningsfulde og inspirerende måder? Og hvordan kan den enkelte biblioteksmedarbejder hurtigt implementere ny viden i hverdagen og målrette forskellige læseaktiviteter til forskellige aldersgrupper med differentierede behov og præferencer?

Partnerskabs-projektet *En generation af stærke læsere: Greb til læselyst* vil skabe ny viden om børns læselyst, formidle den og gennem regionalt strukturerede læringsaktiviteter sikre, at biblioteksmedarbejdere over hele landet aktivt bruger denne viden til at styrke egen praksis på området og endeligt kvalificere grundlaget for de enkelte bibliotekers Åben Skole-strategi.

Indstilling

Sagen drøftes.

Afgørelse

Sagen sættes på det næste møde som en temadrøftelse med oplæg fra Tænketanken og deres nye projektleder.

Evt.

Der udsendes doodle med forslag til næste møde som afholdes primo 2017.

Med venlig hilsen

Dan Skjerning
Formand

Michel Steen-Hansen
Direktør